Анотація на вибірковий ОК
«Психологія сімейного життя»

Рівень вищої освіти - *перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*
Кількість кредитів - *5*
Компонент освітньої програми: *вибірковий*
Мова викладання: *українська*

Викладач: Колісник Марина Ігорівна, доктор філософії PhD
e-mail:marina04052016@ukr.net

Опис ОК

1. **Актуальність курсу.** Шлюб та сімейні взаємини є фундаментом усього нашого суспільства, і є надзвичайно важливими для забезпечення психологічного та емоційного благополуччя людей. Однак в умовах війни ці взаємини випробовуються з неочікуваними викликами і це може призвести до серйозних трансформацій та наслідків для сімейного благополуччя. Збільшення кількості розлучень, катастрофічне зниження народжуваності, деформація шлюбно-сімейних процесів, економічні проблеми, безробіття знижують адаптаційні можливості сім'ї й призводять до порушення її функціонування. Це дає підставу говорити про кризу сім'ї, її руйнування. Все вищезазначене свідчить про актуальність вивчення психології сімейних взаємин, зокрема особливостей гармонізації шлюбно-сімейних стосунків.
2. **Мета ОК:** сформувати у студентів позитивні настанови на сімейне життя, свідому активність у будуванні гармонічних сімейних відносин.
3. **Завдання курсу** збагатити студентів знаннями про психологічні особливості сучасної сім'ї, різні аспекти сімейного життя, про батьківство як психолого-педагогічний феномен, сформувати навички культури сімейного життя.
4. **Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни:**

Тема 1. Психологія сім'ї як наука
Тема 2. Історія шлюбно-сімейних відносин
Тема 3. Характеристика сучасної сім'ї. Сім'я як система та мала група. Функції сім'ї.
Тема 4. Характеристика сучасної сім'ї. Типології сімей. Нетрадиційні (особливі) сім'ї. Альтернативні форми шлюбно-сімейних відносин.
Тема 5. Структура та основні характеристики сім'ї. характеристика структурних елементів сім'ї.
Тема 6. Життєвий цикл сім'ї
Тема 7. Дошлюбний період
Тема 8. Молода сім'я.

Тема 9. Сімейні конфлікти
Тема 10. Розлучення та повторні шлюби
Тема 11. Основні психолого-педагогічні моделі дитячо-батьківських відносин
Тема 12. Міжпоколінні відносини у родині
Тема 13. Міжпоколінні відносини у родині
Тема 14. Сімейне консультування та психотерапія.
Тема 15. Сімейне консультування та психотерапія.

5. У результаті вивчення ОК здобувач повинен знати і вміти:

знати:

- первинні уявлення про еволюцію сімейних стосунків;
- соціально-психологічну модель сімейних стосунків, тенденції розвитку сучасної сім'ї;
- особливості мотивації вступу у шлюб та дошлюбного періоду;
- правові основи шлюбу і сім'ї; умови та порядок вступу до шлюбу, розрив шлюбу;
- права батьків при народженні дитини, права й обов'язки батьків і дітей;
- поняття про сімейний бюджет і його структуру, джерела доходу сім'ї, витрати та їх планування, раціональний споживацький бюджет;
- психофізіологічну сумісність подружжя, функціонально-рольове узгодження, ціннісно-орієнтовану єдність подружжя;
- сімейні конфлікти, зони незгод подружжя, шляхи розв'язання конфліктів, причини та наслідки розлучень;
- принципи виховання дітей в сім'ї, цілі та завдання сімейного виховання, засоби і способи їх досягнення;
- статеві ролі, статеву диференціацію, психосексуальну орієнтацію, стать; - руйнівні тенденції шлюбу та сім'ї;
- вплив сім'ї на розвиток кожного з її членів;
- основні види сімейного виховання;

уміти:

- виявляти основні проблеми з якими може зіткнутись сучасна сім'я;
- критично мислити у складних соціально-психологічних ситуаціях;
- формувати сімейний бюджет.

6. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Диференційований залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано з оцінкою «відмінно»
82-89	B (дуже добре)	Добре	Зараховано з оцінкою «добре»
75-81	C (добре)		

65-74	D (задовільно)	Задовільно	Зараховано з оцінкою «задовільно»
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

Компетентності (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	**Критерії оцінювання**
98-100	Здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Здобувач володіє узагальненими знаннями з ОК, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну

	життєву позицію.
90-93	Здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні ОК; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Здобувач розуміє сутність ОК, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.

60-64	Здобувач володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Здобувач намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв’язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

8. ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Боярина В. Стосунки в парі. Як створити міцну і щасливу родину. Київ : Yakaboo Publishing, 2023. 320 с.
2. Бондарчук О.І. Психологія сім’ї: Курс лекцій. Київ : МАУП, 2001. 96 с.
3. Кісарчук З.Г., Єрмусевич О. І. Психологічна допомога сім’ї. Навч. посібник.Київ : Главник, 2006.128 с.
4. Психологія сім’ї: підручник / за ред. В. М. Поліщука. Суми : Університетська книга, 2021. 248 с.
5. Ушакова Ірина. Психологія сім”ї. Конспект лекцій //URL: http://www.repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream

Допоміжна література

1. Балакірєва О.М. Трансформація ціннісних орієнтацій в українському суспільстві. URL: www.politik.org.ua (дата звернення: 16.02.2020).
2. Буковинський А.Й. Основи сім’ї. К.: Україна, 2019.
3. Васильченко О.М. Репродуктивна поведінка особистості. Соціально-психологічний аналіз: монографія. Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2013. 547 с.

4. Кравець В.П. Підготовка учнівської молоді до сімейного життя в Україні XXI століття: стан, тенденції, шляхи вдосконалення : монографія. / В.П. Кравець. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 584 с.

5. Гаврилишин Н.М., Балахтар В.В. Причини розлучень в Україні та їх соціально-психологічні наслідки. URL: http://www.rusnauka.com/ 10_NPE_2011/Psihologia/12_83375.doc.htm. (дата звернення: 16.06.2020).

6. Кожен десятий шлюб в Україні – цивільний. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/2048032.html(дата звернення: 16.06.2020).

7. Криза української сім'ї: 61% подружніх пар розлучаються. URL: https://ipress.ua/news/kryza_ukrainskoi_simi_61_podruzhnih_par_rozluchayu tsy a_21641.html. (дата звернення: 16.06.2020).

8. Мілютіна К. Психологія сім'ї. Техніки раціонально-інтуїтивної психокорекції родини - К.: Главник, 2007 р.- 144с.

9. Слюсар Л.І. Розлучення в Україні в демографічному вимірі: минуле і сучасність. URL: https://dse.org.ua/arhcive/22/7.pdf (дата звернення: 16.06.2020).

10. Соціологія сім’ї :навчально-методичний посібник. В. П. Степико, Н. В. Хоменко, Л. В. Черній. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. 197 с.

11. Спис О.А. Досвід протестантських церков у подоланні родинних криз. *Міжнародна науково-практична конференція «Релігійна свобода: актуалізація сімейних цінностей».* Релігійна свобода: науковий релігієзнавчий журнал. 2019. № 21. С. 50-60.